

avdeling
Oppland

Skjåk kommune
post@skjaak.kommune.no

Deres ref.

Deres kontaktperson

Vår ref.

Vår kontaktperson

Dato

15. november 2022

Klage på søknader om skadefelling av åtte spetter i Skjåk kommune

Birdlife Norge avdeling Oppland (heretter kalt BirdLife Oppland) har registrert at det er gitt fellingstillatelse på til sammen åtte spetter i Skjåk kommune. Vi har ikke kjennskap til alle søknadene og tillatelsene som er gitt, og vet derfor ikke om dette også dreier seg om andre arter enn svartspett og flaggspett. Uansett er dette et svært høyt antall, og i de sakene vi har hatt innsyn stiller vi spørsmål ved om vilkårene for skadefelling er oppfylte.

Skadefelling må være individrettet, og kun brukt for å løse en akutt situasjon der reelle verdier er truet. Avlivning av fugler og dyr er først og fremst aktuelt når enkeltindivider viser tilegnede ferdigheter eller avvikende atferd fra artsfrender, og der avliving er en rasjonell løsning på en utfordring av en viss størrelse. Spetters konfliktpotensial består i deres «uvane» med å gjøre skade på bygninger. Slike skader kan være alt fra småskader til store hull, hvor fuglene kommer seg inn mellom ytter- og innervegg. Oftest dreier det seg om mindre hull, og gjerne flere på samme bygning eller samme vegg. Spetteskader forekommer hyppigst om høsten, da det er mange unge spetter som vandrer utenfor stedene der de er født. Adferden er vanlig kun hos noen få enkeltindivider hos noen av artene.

Viltforskriftens § 3-3 slår fast at følgende vilkår må være oppfylt:

- a. Skaden er eller kan bli av vesentlig økonomisk betydning.
- b. Skadeforebyggende tiltak er i rimelig utstrekning forsøkt, vurdert ut fra hvilke verdier som skal beskyttes.
og kostnadene ved alternative tiltak.
- c. Uttaket rettes mot skadegjørende individ.
- d. Uttaket er egnet til å stanse eller vesentlig begrense skadesituasjonen.
- e. Uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

I saksbehandlingen finner vi ingen vurdering i tilknytning til foranstående pkt. a. Når det gjelder pkt. b finner vi bare opplysninger om at spettene er forsøkt jaget vekk uten at det har løst problemet. Vi stiller store spørsmålstegn ved om vilkårene er oppfylte, og om skadefellingstillatelsene er hensiktsmessige.

BirdLife Oppland vil med dette påklage vedtakene om felling av i alt åtte spetter i Skjåk kommune. Dersom ikke kommunen selv omgjør vedtakene sine skal klagen vår sendes til Statsforvalteren i Innlandet. Vi henviser videre til mer utfyllende informasjon om spetteskader vedlagt denne klagen, se under.

For BirdLife Norge avdeling Oppland
Jon Opheim [sign.], leder
KOPI: Statsforvalteren i Innland

VEDLEGG: Informasjon om spetteskader og forebyggende tiltak

Hvorfor hakker spettene hull?

Spettefuglene hakker stort sett ut hull av tre ulike årsaker:

- 1) For å hevde territorium. Dette foregår helst på senvinteren og om våren.
- 2) For å søke etter næring eller overnattingsplass. Bygninger der det er råteskader er særlig utsatte, men også helt nye bygg kan berøres, ettersom det kan klekkes mange insekter også ut fra nytt treverk. At du har hyppige besøk av spetter på veggen din kan være et tegn på et problem, og hakkespetten blir dermed bare et symptom på noe som bør tas tak i.
- 3) For å hakke ut reirhull. Dette skjer både på friske og gamle trær, men tilfeller av reirhull på bygninger er ikke kjent. Det er flere ting man kan gjøres for å skremme spetten vekk, eller få den til å slutte og gjøre skade på bygninger.

Forslag til fredelige løsninger og forebyggende tiltak

Når spetten hevder territorium, vil den forsøke å finne plasser der underlaget gir god og kraftig gjenklang. Ved å tilby spetten alternative steder hvor den finner lignende egenskaper i underlaget kan man i noen tilfeller løse utfordringen med hakking på bygninger. Blant annet kan fuglekasser være et alternativ, da spetten ved å hakke på disse får fram en hul og høy lyd. Benytt gjerne storkasser til et slikt formål. Man kan også finne et tørrtre (evt. avbarket stamme) som man sager ned og plasser i utkanten, slik at spetten kan markere sitt territorium fra denne. Fest gjerne en blikkplate på toppen av tørrtreet, da dette gjør at spetten får gitt en enda høyere lyd.

I Sverige har man funnet ut at noen spetter skyr blåfarger i bevegelse. Opphenging av blå fargebånd kan derfor være forsøket verdt. Dette kan henges opp på steder hvor spetten er mest aktiv. CD-er som er sprayet blå kan også fungere. Det er også en mulig løsning å skjære ut et rovfugl- eller uglesilhuett, enten som helfigur eller bare som et hode, og så male på to sterkt gulfargede øyne. Denne kan plasseres strategisk til direkte over spettehullet, eller andre plasser på bygningen der spetten forårsaker skade. Dette vil kunne gi spettene assosiasjoner til ugler eller andre rovfugler, og kan bidra til at de unngår stedet.

En annen mulighet er å skjære ut en silhuett av en sittende stor hakkespett (f.eks. svartspett, ca. 50 cm lang) og feste denne til et hjørne av veggen. Respekten for silhuetten kan da føre til at mindre spetter holder seg borte.

Vi har ingen garantier for at de foreslåtte tiltakene vil fungere for å begrense konflikter med spetter, men i mange tilfeller vil man kunne begrense eller fjerne et problem ved noen slike enkle grep. I en del tilfeller vil nok også spettene kunne forsvinne uten at man med sikkerhet kan si at det er iverksatte tiltak som har fungert. Noen problemer vil opphøre av seg selv, og «problemfuglen» vil forsvinne.

Når forebyggende tiltak ikke virker, og problemet er vedvarende, omfattende og gir store økonomiske tap, vil det kunne være tilrådelig med en skadefellingstillatelse. Vi oppfordrer imidlertid kommunene til å være restriktive med å gi slike tillatelser, og sørge for en riktig og god saksbehandling av hver enkelt sak. I de fleste saker vil det ikke være grunnlag for skadefellingstillatelser.

Vi viser videre til en [avgjørelse fra Miljødirektoratet](#) i en annen skadefellings sak, der de stresser betydningen av at det er det skadegjørende individet som må identifiseres forut for felling.